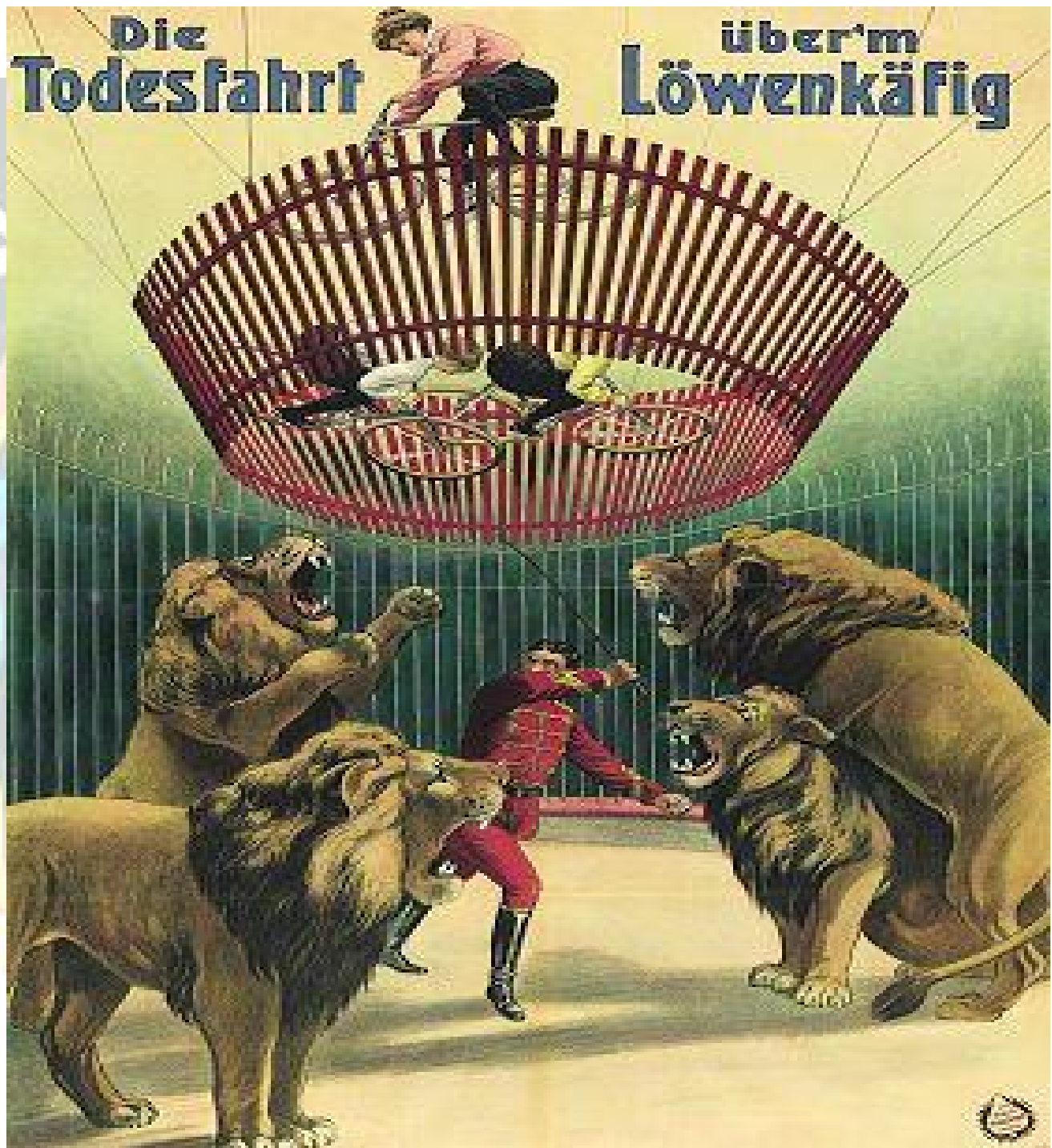

HET CIRCUS

Daniël, groep 6

Voorwoord.

De laatste tijd wordt er veel aandacht gegeven aan het circus. Vorig jaar was het jaar van het circus om mensen kennis te laten maken met het circus. Er was veel geld voor omdat bestuurders van Europa bang zijn dat het circus verdwijnt. Dit jaar protesteren veel mensen tegen het gebruik van dieren in het circus.

Er zijn nu staatscircussen, nieuwe circussen als Cirque du Soleil, kerstcircussen en circuscholen. Vorig jaar op de camping in Frankrijk kregen kinderen zelfs gratis les in circustechniek omdat Frankrijk bang is dat alle kleine rondtrekkende circussen verdwijnen.

Ik vraag me af hoe lang het circus al bestaat en waarom het is zoals het nu is.

Op een veiling wordt dit circusspeelgoed verkocht. Het is al oud.

Inhoudsopgave

A. Voorwoord.

B. Inhoudsopgave.

Inhoud:

1. Waar komt het woord *circus* vandaan?
2. Circus Maximus.
3. Acts in het circus van nu.
4. Moderne circussen.
5. Het circus verandert steeds.
6. Cirque du Soleil.
7. Conclusie
8. Bibliografie

1. Waar komt het woord circus vandaan?

In het woordenboek staat: Een ruimte waar voorstellingen worden gehouden met o.a. dieren en acteurs.

In de encyclopedie staat: ronde speciaal ingerichte schouwplaats voor paardrijkunst, later ook voor allerlei gemakkelikheden op gebied van krachtsport en clowns.

In het etymologisch woordenboek staat ook het woord circus. In zo'n woordenboek kun je de geschiedenis van woorden opzoeken. Hoe zo'n woord ontstaan is. Het woord *circus* komt uit het Latijn en betekent *rond*.

Na het zoeken in de woordenboeken weet ik nu dat er voorstellingen in een cirkel worden gegeven. Het woord circus heeft dus misschien wel iets te maken met het woord cirkel.

In het spreekwoordenboek staat zelfs een spreekwoord over circus: *Er is geen circus of er is wel een clown bij.*

De betekenis is: aan elke situatie zit wel een grappige kant.

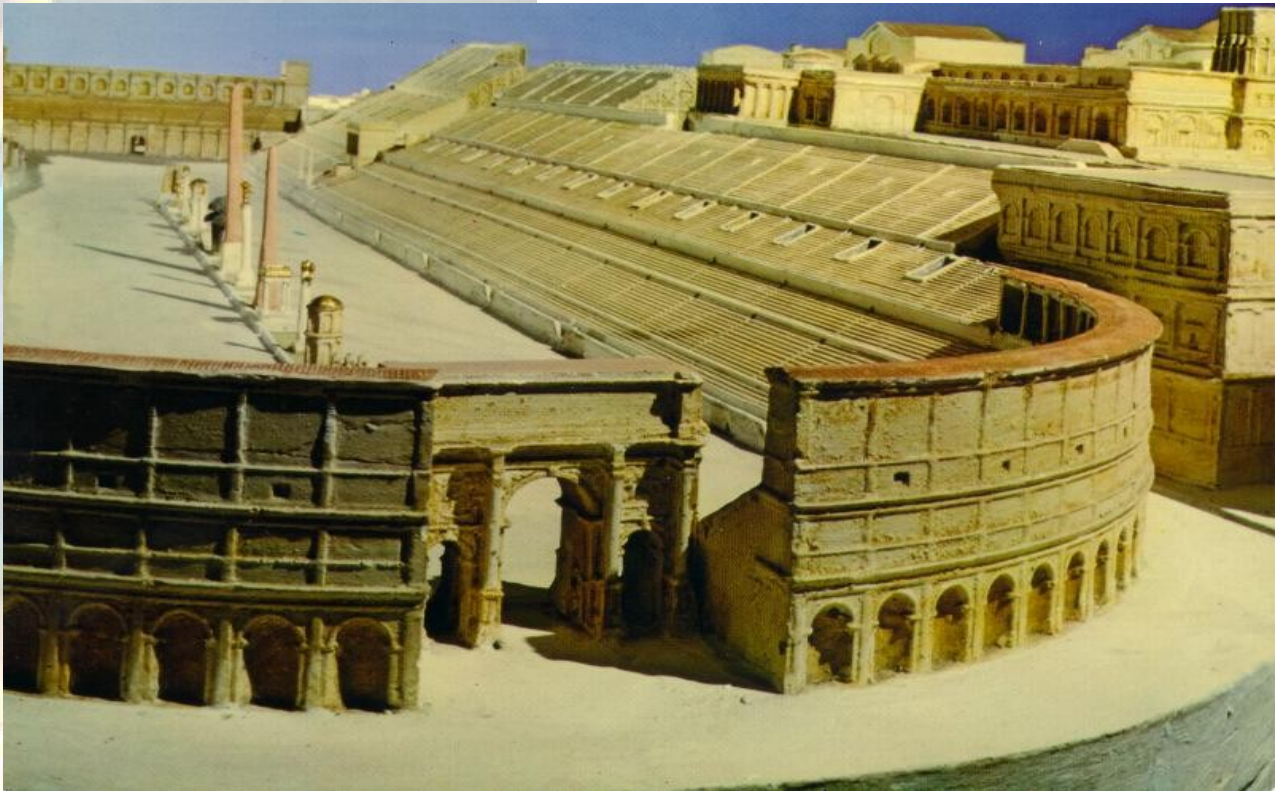
Dit heeft natuurlijk niet echt iets te maken met de betekenis van het woord circus.

clowns

2. Circus Maximus

In de oudheid werden er ook al circussen gebouwd. Dit waren gebouwen, waarin paardenraces en gevechten met gevangenen en wilde dieren en gladiatoren werden gehouden. Het belangrijkste waren de races. Iedereen kwam kijken, ook de keizer. Het gebouw was cirkelvormig, eigenlijk ovaal en daar komt het woord circus vandaan. Een bekend circus is het Circus Maximus dat in Rome staat. Het is nu alleen een ruïne waar toeristen naar komen kijken. 2000 jaar geleden werden er echte wedstrijden gehouden. De gevechten waren in de pauze van de races, net zoals de clowns nu in de pauze tussen de acts komen. Ze noemen deze gebouwen wel circus, maar wij denken aan heel andere dingen dan aan zo'n gebouw. Je ging er wel voor je plezier naar toe, dat is hetzelfde.

Het circus Maximus in Rome

3. Acts in het circus.

Meestal treedt het circus op in een **tent** maar tegenwoordig ook wel in een theater. De **spreekstalmeester** kondigt alle acts aan. Hij is meestal de directeur van het circus. Hij heeft een zwart pak aan en een hoge hoed op. Zijn pak is soms versierd met gouden biezen. Iedereen kent de zin: "*hoog geëerd publiek...*"

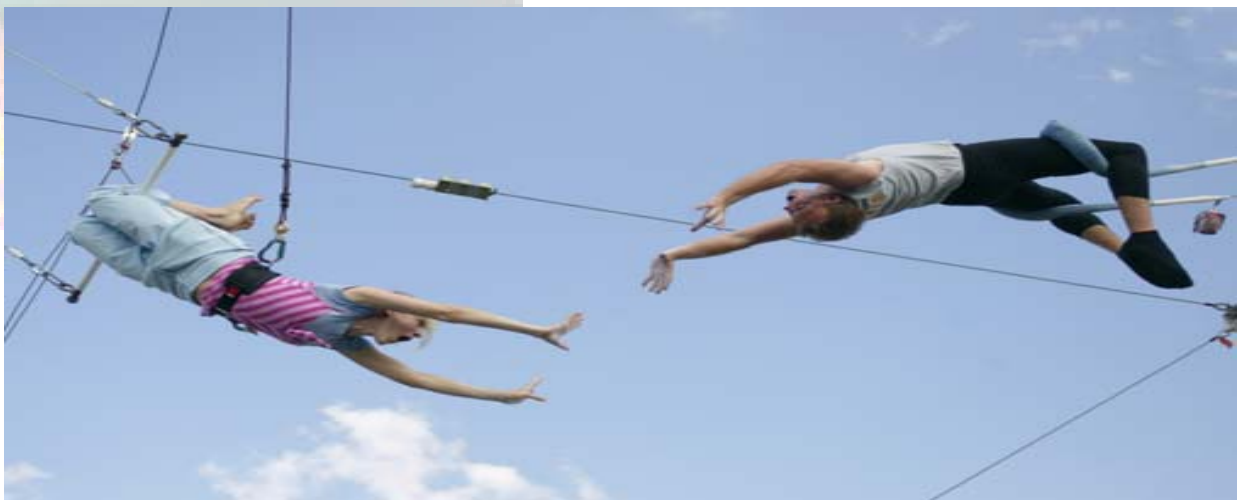
Vroeger traden de artiesten vaak in de openlucht op voor gewone mensen. Dus geen "Hooggeëerd publiek" maar armen, bedelaars, kinderen en boeren. Door die zin wist iedereen er iets grappigs ging gebeuren.

Het is net zo iets als dat alle sprookjes beginnen met "*er was eens...*".

Dan heb je de **acrobaten**, dat zijn sterke mannen die allerlei kunstjes met hun lichaam of met elkaar kunnen. Ze dragen meestal een elastisch pak met allerlei versieringen die mooi glinsteren in het licht. Je hebt verschillende acrobaten: lucht en stapel acrobaten. Of koorddansers, die zijn eigenlijk een aparte groep.

De luchtacrobaten werken in trapezes en maken mooie sprongen. Er zijn wetten gemaakt dat het verplicht is om veiligheidslijnen te dragen. De **salto mortale** is nu niet zo gevaarlijk meer als vroeger. De luchtacrobaat zweeft dan met een driedubbele salto van de ene trapeze naar de andere trapeze en moet gevangen worden door een andere luchtacrobaat. Toen er nog geen net was vielen die acrobaten wel eens op de grond en soms gingen ze dood. Daarom heet zo'n sprong salto mortale of dodensprong.

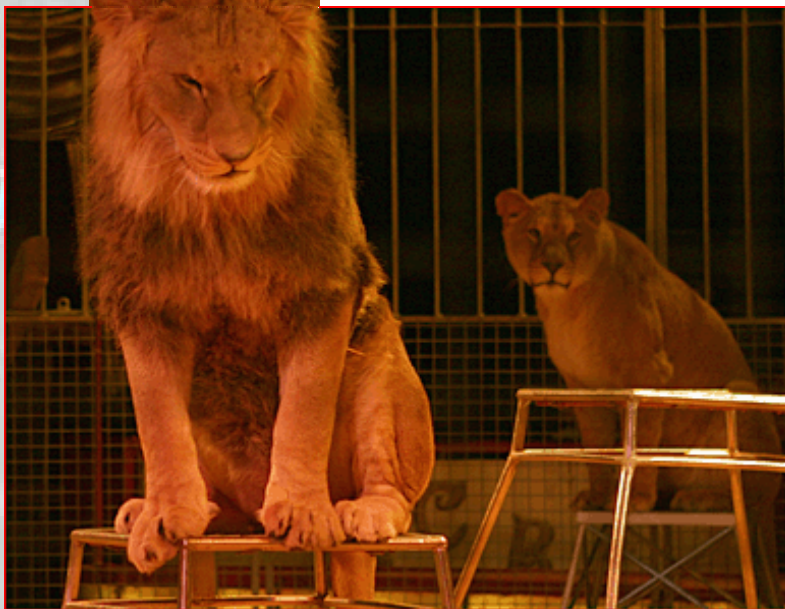
De grondacrobaten maken menselijke piramides en doen soms sprongen met wiplanken. Misschien kun je de acrobaten vergelijken met de gladiatoren van vroeger: die deden ook allerlei trucs en stuntsprongen wanneer ze met elkaar vochten.

salto mortale

Ook heb je de **leeuwentemmers** en de **olifantendompteurs**, die kun je misschien nog beter vergelijken met de gladiatoren die tegen de dieren vchten. De dieren hoeven nu niet meer te vchten maar doen allerlei trucjes als door een hoepel springen en op hun achterpoten lopen. Sommige mensen vinden dat tijgers en leeuwen niet in het circus horen. De dieren worden heel goed verzorgd, maar doen wel dingen die ze in de natuur niet zouden doen.

Je hebt nu ook spectaculaire trucs zoals: motors die in een ronde kogel rondrijden. Dit zijn eigenlijk geen acrobaten meer, maar stuntrijders.

een leeuw in een circusact

Een andere act is **paardendressuur**. 6, 8 of 10 paarden doen tegelijkertijd allerlei kunstjes als achteruitlopen of dansen op de maat van de muziek. Soms springen mensen van het ene paard naar het andere paard met een salto terwijl de paarden rennen. De paarden zijn mooi opgetuigd en hebben pluimen op hun kop. Vroeger zag je vaker **honden en apendressuur**. De honden en apen waren aangekleed alsof ze mensen waren en duwden kinderwagens of zaten op stoeltjes. Of **papegaaien** die op kleine fietsjes reden. De andere acts in het circus zijn steeds spannender geworden en apen en honden die kunstjes doen passen daar niet meer bij. In de kleine Franse reizende circussen zie je deze acts nog wel, in de grote circussen niet meer.

De act met de **eenwieliers** kwam pas in het circus toen de fiets uitgevonden was. Dat was ongeveer 200 jaar geleden. Er kwamen niet gelijk voorstellingen met eenwieliers. Maar er werden eerst races gedaan met mensen die een fiets hadden. Dan moest je zo lang mogelijk op het grote wiel rijden. De eerste eenwieliers hadden een heel groot wiel later kwamen er pas eenwieliers met een klein wiel en nog later kwamen ze met een hele grote zadelpen. Zo`n eenwieler heet een giraffe. De eenwieliers zijn dus nog jong en ze zijn alweer aan het verdwijnen door de techniek in het circus. Dat is best wel jammer maar de mensen kijken liever naar kleine motoren die in een ijzeren kogel hun trucs doen.

Ook **goochelaars** zie je minder vaak in het circus. Doordat de tenten steeds groter worden en de trucs steeds ingewikkelder, lukt het niet zo goed meer om voor zoveel mensen een kleine truc te doen. Veel mensen zien het dan niet of de goochelaar heeft ruimte nodig waar hij niet zichtbaar is. In een ronde circustent is dat lastig want van alle kanten kijken mensen. De goochelaar was er ook al in de middeleeuwen. Hij was eigenlijk een soort zakkenroller maar als mensen hem door hadden gaf hij alles weer terug.

De **diabolo** is het oudste onderdeel in het circus. Er zijn al diabolo's gevonden uit 4000 jaar voor Christus. In die tijd waren ze van bamboe, daardoor maakte ze een fluitend geluid. Ze werden waarschijnlijk gebruikt door sjamanen en medicijnmannen. Dat is niet helemaal duidelijk. Wat doe je precies met een diabolo? Je laat de diabolo draaien in het touwtje.

De truc is om hem op te gooien, omhoog te laten draaien of meerdere diabolo's in het touwtje laten dansen. Hij doet dingen waar je van denkt dat het niet kan. Rond plusminus 1700 werd de diabolo bekend in Europa net als bij andere acts werden er wedstrijden gehouden. De beste werden artiest.

diabolo met vuur: gevaarlijk en mooi

diabolo

En natuurlijk heb je de **clowns**, dat zijn eigenlijk tussendoortjes. Die zijn in het circus om de mensen af te leiden wanneer de stalknechten iets op of af moeten ruimen. Bijvoorbeeld de kooi van de leeuwentemmer of het vangnet van de trapeze. Mensen kijken dan naar iets grappigs en hebben niet in de gaten dat ze eigenlijk moeten wachten.

Je kunt ze vergelijken met de narren uit de middeleeuwen want die moesten tijdens feestmaaltijden bij de koning op tafel dansen en grappen maken en zingen als de gasten op het volgende eten zaten te wachten. Ook bij het stierenvechten in Spanje had je clowns, die moesten de stier afleiden als het te gevaarlijk werd voor de stierenvechters.

Het **orkest** was vroeger altijd echt. Er zaten echte muzikanten die echt muziek maakten die bij de act pasten. Zoals tromgeroffel als het heel spannend was. Nu wordt vaak gewoon muziek van een cd gedraaid.

4. Moderne circussen.

Rond 1850 begon het circus te lijken op het circus zoals het nu is. Het begon met een soldaat die in een piste met een tribune shows gaf met paardendressuur. Later bouwde hij een theater waar ook zangers en dansers en clowns optraden. En ging hij naar Parijs om daar ook met zijn circus op te treden.

Toen kwamen er hele families in Engeland en Frankrijk die hun eigen circus oprichtten om zo hun brood te verdienen. Het idee van het circus begon zich te verspreiden over de wereld. In Amerika ontstond het eerste circus dat rondreisde met een tent rond 1830. Hier kwamen ook voor het eerst wilde dieren in het circusprogramma. In Europa waren toen nog geen rondreizende circussen maar speelden de circussen in gebouwen. Vooral rijke mensen gingen toen naar het circus. Pas na 1850 kwamen in Europa de rondreizende circussen. Mensen die minder geld hadden konden vanaf toen ook naar het circus. Vanaf 1900 ontstonden er grotere circussen in Europa en hadden sommige landen hun eigen circus. Dat heet een staatscircus. Na de tweede wereldoorlog kreeg Nederland ook een eigen circus, dat was circus Boltini. Circus Boltini bestaat nu niet meer.

5. Het circus verandert steeds.

Het circus begon met optredens in gebouwen. Later kwamen de rondreizende circussen. Nu gaan circussen steeds vaker optreden in gebouwen. Vaak krijgen ze geen vergunning om de tent ergens neer te zetten. Vroeger had een artiest meerder taken. De clowns moesten bijvoorbeeld ook kaartjes verkopen. En de

acrobaten moesten de tent opzetten en weer afbreken. Als jouw act niet aan de beurt was, moest je helpen met het opbouwen en afbreken van andere acts. Nu huurt het circus vaak acts in. Het Kerstcircus werkt ook zo. De artiesten helpen niet meer met opbouwen en afbreken en ze willen slapen in hotels. Het rondreizende circus is nu langzaam aan het verdwijnen. De regeringen in Europa vinden circus kunst die bij Europa hoort. Ze willen niet dat het circus verdwijnt. Ze geven subsidie aan bijvoorbeeld circusscholen om kinderen kennis te laten maken met het circus. Een voorbeeld daarvan is circus Rotjeknor. Een ander voorbeeld is bijvoorbeeld op de camping in Frankrijk gratis circuslessen voor alle kinderen. Dat was ook met subsidie. In Frankrijk verdwijnen de familiecircussen heel snel. Wat er nog meer verandert is de smaak van het publiek. Ze willen niet meer kijken naar hondendressuur, een goochelaar of mensen op eenwielers. Ze willen spannende acts zien. Sommige mensen zeggen dat dat komt door de televisie. Op televisie zien ze ook veel spannende dingen en dan is een circusact niet echt bijzonder.

6. Cirque du Soleil

In 1984 werd Cirque du Soleil in Canada opgericht. Dit is een circus dat ervoor gekozen heeft geen dieren te gebruiken, maar vooral muziek, zang, dans en kostuums. De kostuums zorgen ervoor dat het een beetje sprookjesachtige voorstelling wordt. De muziek is altijd echt, niet van een cd en er wordt ook altijd echt gezongen. Die muziek en zang zijn voor het circus gemaakt. De show is meer theater dan circus. Er worden dure materialen gebruikt. Ringen waarop gelopen kan worden en vuurwerk. De techniek die ze gebruiken is heel anders dan circussen normaal gebruiken en de artiesten kunnen niet ingehuurd worden door een ander circus. De acts lopen mooi in elkaar over. Ze gebruiken vooral acrobatiek, jongleren en trapeze, maar ook heel nieuwe acts. Dan is bijvoorbeeld de schaduw belangrijker dan de act. Cirque trekt nu over de hele wereld rond. Ze zijn beroemd om hun bijzondere voorstellingen.

acrobaten Cirque du Soleil

7. Conclusie

Ik vroeg me af wanneer het circus is ontstaan is en waarom het is zoals het nu is. En ik weet nu dat het circus eigenlijk een samenraapsel van allerlei dingen van vroeger is. Zoals de diabolo die al meer dan 6000 jaar bestaat en de gladiatorengevechten die al 2000 jaar geleden werden gehouden en de narren uit de middeleeuwen. Het was toen nog geen circus. Maar het was wel om mensen te vermaken met grappige en mooie en spannende trucs. Het echte begin van het circus was in 1770, maar het circus is al die tijd wel steeds veranderd. Omdat de techniek verandert, verandert het circus ook. Het circus moet spannend blijven voor het publiek. Als je iets al duizenden keren hebt gezien is het saai en dat is ook bij een circus zo. Daarom denk ik dat het circus er over 50 jaar heel anders uitziet en een paar acts die je nu in het circus ziet dan al niet meer bestaan.

8. Bibliografie

De boeken die hieronder staan heb ik allemaal gebruikt. Er zijn niet veel boeken over de geschiedenis van het circus. Daarom heb ik ook Internet gebruikt. Handige sites zijn: Wikipedia en Google. Of de circusstartpagina en de site van Circus Rotjeknor.

Boeken:

- Van Dale, Groot woordenboek der Nederlandse taal, betekenis van het woord circus
- Kleine Winkler Prins, encyclopedie
- spreekwoordenboek voor kinderen

- Clowns, informatie junior
- Het Circus, Kijkdoos In deze boeken vind je informatie over clowns en het circus voor kleine kinderen.

- Wat een circus, Bibi Dumon Tak
- Het Grote Circusboek, Frederique Krings en Nancy Pierret
- Het circus in, (uit de serie Stap voor Stap), Frederique Krings en Daniel Bron
In deze boeken vind je informatie hoe je zelf een circusvoorstelling kunt maken.

- Rome en Vaticaan, Loretta Santini. Hierin vind je informatie over het Circus Maximus.